

2024 m. vasario 6 d.

LŠTA prognozė: Šaltis sausį lėmė didesnę šilumos suvartojimą pastatuose

Dėl šaltesnių orų ši sausį daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose buvo suvartota vidutiniškai 24 proc. daugiau šilumos nei 2023-ųjų sausį, ar 2023-ųjų gruodį. Lyginant su pernai metais, ši sausį šilumos sąskaitų dydį amortizavo vidutiniškai apie 18 proc. per metus nukritusi šilumos kaina, todėl galutiniai mokėjimai už šildymą bus nežymiai, apie 5 proc. didesni. Tačiau lyginant su praėjusiu gruodžio mėnesiu, vidutinė šilumos kaina beveik nesikeitė, tačiau gyventojus pasiekiančios sąskaitos bus maždaug ketvirtadaliu didesnės dėl atšiauresnių lauko oro sąlygų. Atskiruose miestuose ir skirtinguose pastatuose šis pokytis gali reikšmingai skirtis nuo vidurkio, nes miestams nustatomos skirtingos šilumos kainos, o kiekviename pastatuose sąskaitos dydį lemia faktinis šilumos suvartojimas.

Sąskaitų dydis tiesiogiai priklauso nuo suvartojamo šilumos kiekio šildymui, o jo dydis proporcingas vidaus patalpų ir išorės lauko temperatūrų skirtumui – tai yra kuo žemesnė išorės temperatūra, tuo daugiau šiluminės energijos reikia palaikyti reikiamą vidaus temperatūrą namuose. Ši sausį vidutinė lauko oro temperatūra Lietuvoje siekė beveik $-4,1$ °C šalčio, kai pernai tuo pačiu metu buvo apie $+0,3$ °C, 2023-ųjų gruodį taip pat panašiai apie $+0,1$ °C. Taigi, kur kas šaltesnis šių metų sausis apie 24 proc. padidino daugiabučių šildymui tiekiamos šilumos kiekius.

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos preliminariais duomenimis, 60 m² ploto buto savininkas šildymui tipiniuose senos statybos neapsiltintuose daugiabučiuose, kuriuose gyvena dauguma gyventojų, šių metų sausio mėnesį vidutiniškai išleis apie 114 eurų. Toks butas vidutiniškai suvartojo apie 1500 kWh (25 kWh/ m²) šilumos. Prieš metus tam pačiam plotui apšildyti vidutiniškai prireikė apie 1212 kWh (20,2 kWh/m²), o vidutinės sąskaitos už šilumą sudarė apie 112 eurų. Prieš mėnesį tam pačiam plotui apšildyti gyventojai išleido 93 eurus.

Mažiausiai energijos naudojančiuose naujos statybos daugiabučiuose 60 m² ploto butų šildymui šių metų sausį vidutiniškai suvartota apie 630 kWh (10,5 kWh/m²). Čia mokėjimai už šilumą mažiausi - apie 48 eurus.

Daugiausia šilumos vartojo butai senuose ir pačios prasčiausios būklės daugiabučiuose, kuriuose šildymui sausį reikėjo vidutiniškai apie 2100 kWh šilumos (35 kWh/ m²). Tai gyventojams vidutiniškai kainuos apie 159 eurus. Prieš metus vidutinė tokio būsto sąskaita siekė 156 eurus, šildymui buvo suvartota 1692 kWh (28,2 kWh/m²) šilumos. Prieš mėnesį tam pačiam plotui apšildyti buvo išleista 129 eurai.

Čia pateikti vidutiniai dydžiai pastatų grupėms, o atskiruose miestuose ir pastatuose gali reikšmingai skirtis.

Ši šildymo sezoną gyventojams iš valstybės biudžeto kompensuojamas 9 proc. pridėtinės vertės mokesčio (PVM) tarifas. Vidutinė šilumos kaina Lietuvoje 2024 m. sausį išlieka panaši kaip ir 2023-ųjų gruodį apie 7,6 ct/kWh be PVM. Prieš metus siekė 9,5 ct/kWh be PVM. Daugiausiai šilumos kainų dydį lemia gamtinių dujų ir biokuro įsigijimo kainos energijos išteklių biržose. Pažymėtina, kad vietinis biokuras išlieka apie 3 kartus pigesnis už importuojamas gamtines dujas, todėl miestuose, kur biokuro dalis didžiausia, šilumos kainos yra mažesnės (<https://www.vert.lt/siluma/Puslapiai/kuro-ir-perkamos-silumos-kainos/vidutine-salies-kuro-zaliavos-kaina.aspx>;). Gruodį keitėsi ir nepriklausomų šilumos gamintojų parduodamos šilumos kainos (<https://www.vert.lt/siluma/Puslapiai/perkamos-silumos-kaina-pagal-tiekejus.aspx>).

Stebima tendencija, kad mažesniuose miestuose ar miesteliuose santykinai didesnė pastovioji dedamoji šilumos kainoje, todėl čia kainų lygis aukštesnis. Galutinei šilumos kainai konkretų mėnesį įtakos turi jos perskaičiavimo grafikas ir faktinė kuro struktūra. Dėl šių priežasčių šilumos vieneto kaina (ct/kWh) atskiruose miestuose gali skirtis iki 2-3 kartų.

Statistika rodo, kad didžiausią poveikį galutinėms šildymo išlaidoms daro energetinė pastato kokybė. Šilumos suvartojimas vienam kvadratui ploto apšildyti tame pačiame mieste gali skirtis iki 10 kartų. Tai priklauso nuo pastato dydžio, geometrijos, aukščio, sienų ir langų kokybės, stogo ir rūsio būklės. Didelę įtaką turi ir vidaus vamzdinių sistemos subalansavimas, papildomi prijungti šildymo prietaisai, šilumos punkto automatizavimo lygis ir visą šį ūkį prižiūrinčios įmonės ar asmens kvalifikacija bei pastangos.

Valstybė teikia paramą inžinerinei renovacijai, galima gauti subsidiją vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų sutvarkymui (daugiau informacijos: <https://modernizuok.apva.lt/veiklos-sritys/klimato-kaitos-programa/daugiabuciu-namu-vidaussildymo-ir-karsto-vandens-sistemumodernizavimas/217>). Tai galimybė dėl prastos šilumos kokybės kenčiantiems daugiabučių gyventojams pagerinti šildymo kokybę ir džiaugtis jaukais namais. Nauji kvietimai paramai gauti turėtų būti paskelbti 2024 m. 1 pusmetyje. Todėl raginame gyventojus ir pastatų valdytojus rūpintis energijos suvartojimo mažinimu ir pradėti ruošti paraiškas jau dabar.

Valstybė šį šildymo sezoną taip pat kompensuoja būsto šildymo išlaidas sunkiau besiverčiantiems šalies gyventojams. Kad sužinoti, ar priklauso kompensacija, reikia kreiptis į savivaldybės Socialinių išmokų skyrių. Šilumos tiekėjas, gavęs informaciją apie priimtą sprendimą, teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuoja kompensacijos dydį ir jį pritaiko einamojo mėnesio sąskaitoje. Daugiau informacijos: <https://www.spis.lt/skaiciuokles/bustosildymoislaidukompensacijos>

Vidutiniai mokėjimai už šilumą 2024 metų sausio mėn., lyginant su 2023 m. gruodžiu ir sausiu

	2023 m. sausis (+0,3 °C)	2023 m. gruodis (+0,1 °C)	2024 m. sausis (-4,1 °C) Mokėjimai nežymiai didesni nei prieš metus: dėl šaltesnių oro sąlygų didėja: +24 proc. dėl kainos mažėja: -18 proc.
Vidutinė šilumos kaina Lietuvoje be PVM*	9,23 ct/kWh	7,56 ct/kWh	7,57 ct/kWh
Sovietinės statybos tipinis daugiabutis, neapšiltintas, su senomis vidaus šildymo ir karšto vandens sistemomis			
Šilumos suvartojimas ploto vienetai	20,2 kWh/m ²	20,6 kWh/m ²	25,0 kWh/m ²
Šilumos suvartojimas vidutiniame (60 m ²) bute	1212 kWh/butui	1236 kWh/butui	1500 kWh/butui
Vidutinio (60 m ²) buto šildymo sąskaita be PVM*	112 Eur/mėn	93 Eur/mėn	114 Eur/mėn
Naujos statybos ir pilnai modernizuotas daugiabutis			
Šilumos suvartojimas ploto vienetai	8,5 kWh/m ²	8,7 kWh/m ²	10,5 kWh/m ²
Šilumos suvartojimas vidutiniame (60 m ²) bute	510 kWh/butui	522 kWh/butui	630 kWh/butui
Vidutinio (60 m ²) buto šildymo sąskaita be PVM*	47 Eur/mėn	39 Eur/mėn	48 Eur/mėn
Senas, labai prastos būklės daugiabutis			
Šilumos suvartojimas ploto vienetai	28,2 kWh/m ²	28,5 kWh/m ²	35,0 kWh/m ²
Šilumos suvartojimas vidutiniame (60 m ²) bute	1692 kWh/butui	1710 kWh/butui	2100 kWh/butui
Vidutinio (60 m ²) buto šildymo sąskaita be PVM*	156 Eur/mėn	129 Eur/mėn	159 Eur/mėn

* Gyventojams šilumos ir karšto vandens kaina taikoma be 9% pridėtinės vertės mokesčio (PVM), nes PVM kompensuojamas Valstybės biudžeto lėšomis.

Dėl tikslesnės informacijos apie šilumos suvartojimą kiekviename pastate kreipkitės į savo miesto šilumos tiekėją.